

รายวิชา ภาษาไทย

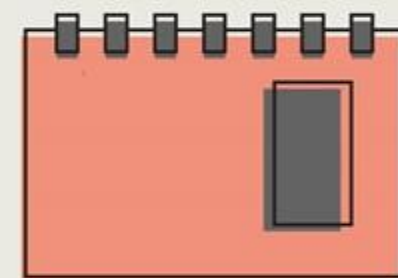
รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ผู้สอน ครูวรรณรี วุ่นนุรักษ์

เรื่อง ฝึกหัดแต่งบทร้อยกรอง

ก ข ค

๔

ฝึกหัดแต่งบทร้อยกรอง

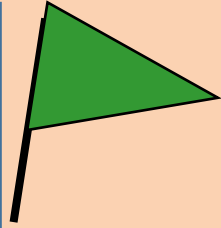
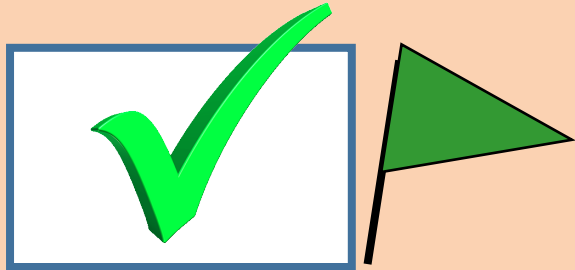
จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกหลักการแต่งบทร้อยกรอง แผนผัง และ ลักษณะสัมผัสของกลอนสี่ได้
๒. เขียนแผนผังกลอนสี่และลักษณะสัมผัสได้ถูกต้อง
๓. แต่งกลอนสี่ได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
๔. มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และรับผิดชอบ

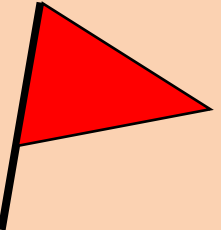
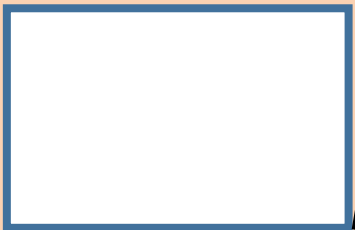
“ คำไทยใช้ให้ถูก ”

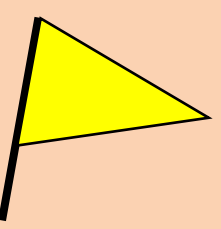
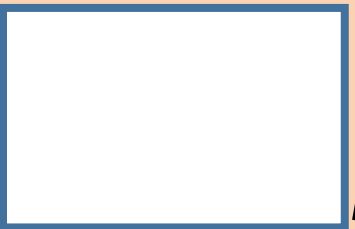
จงหาคำที่เขียนถูกต้อง

๑. ลำไ้

๒. ลำ~~ไ้~~ (ลำไย)

๓. จุด~~ไ้~~ (จุดไ้)

“คำข่มความหมาย”
เสียงพูด

นักรัศตวรรษ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ.๒๕๕๔ ให้ความหมายว่า [นักรัศตวรรษ] น. ชื่อรอบเวลา กำหนด ๑๒ ปี เป็น ๑ รอบ เรียกว่า ๑๒ นักรัศตวรรษ โดยกำหนดให้สัตว์เป็น เครื่องหมายในปีนั้นๆ คือ ชวด-หนู ฉลู-วัว ขาล-เสือ เถาะ-กระต่าย มะโรง-งูใหญ่ มะเส็ง-งูเล็ก มะเมีย-ม้า มะแม-แพะ วอก-ลิง ระกา-ไก่ จอ-หมา กุน-หมู.

“รู้ไว้ใช้ว่าใส่ป่าแบกหาม”
// เรียนรู้ หรือศึกษาไว้ก็ไม่ได้ลำบาก หรือเสียหายอะไร

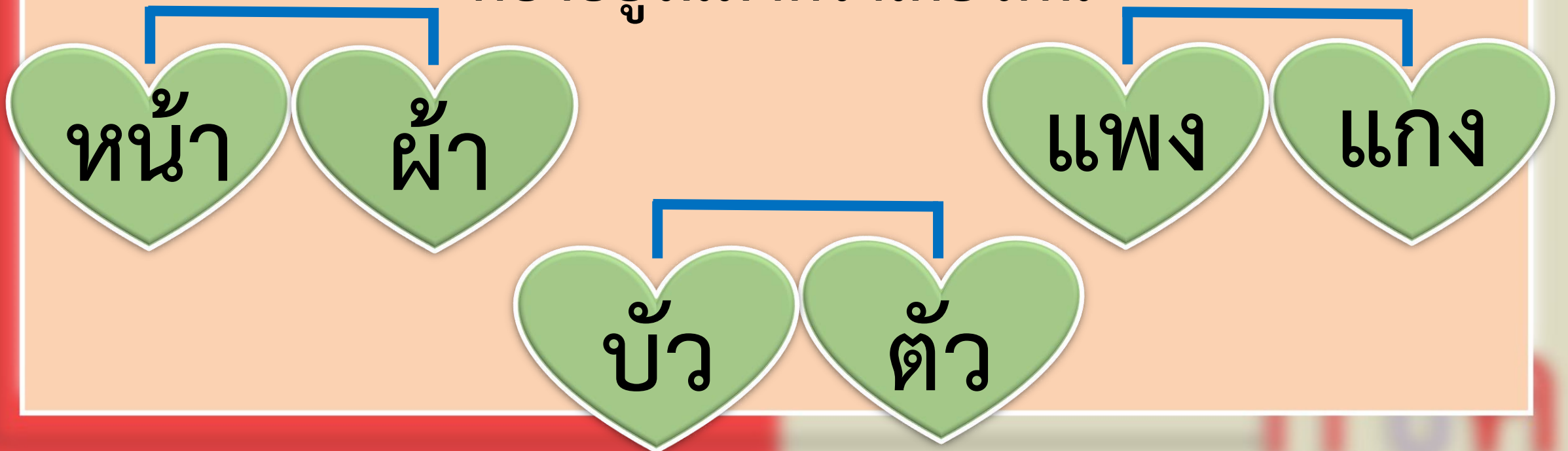

คำสัมพัทธ์คืออะไร

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี ๒๕๕๔
ให้ความหมายไว้ว่า **ถูกต้อง** **แต่** **ต่างกัน** **กระทบกัน**
ในบทร้อยกรอง หมายถึง **คำที่มีสระ**
และมาตราตัวสะกดเดียวกัน

๑. สัมผัสสระ

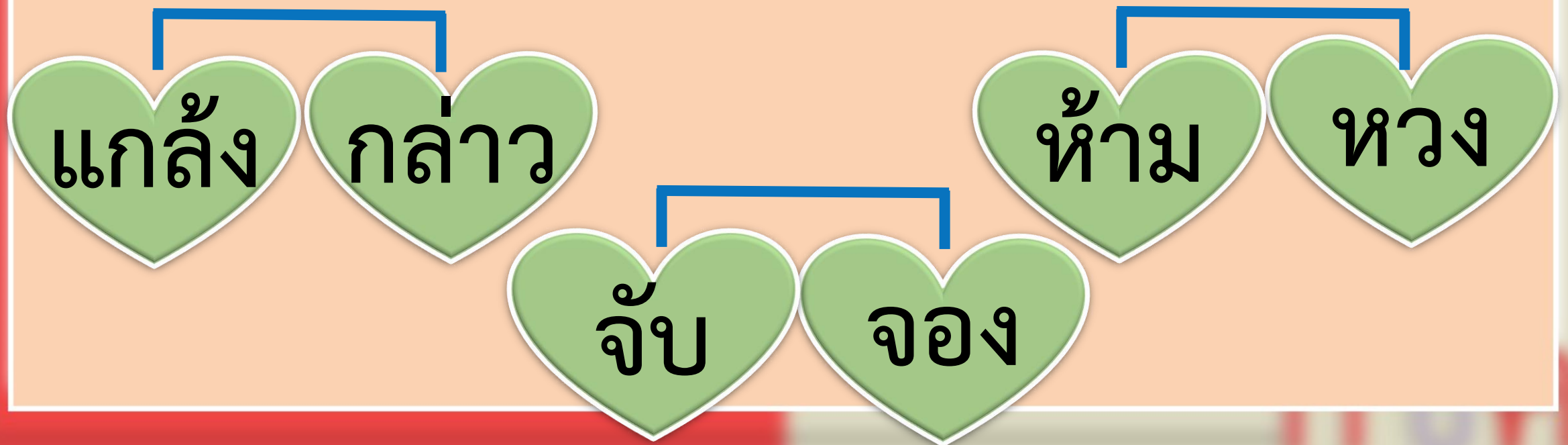
ใช้คำที่ประสมด้วยสระที่มีเสียงเดียวกัน ถ้ามีตัวสะกด
ต้องอยู่ในมาตราเดียวกัน

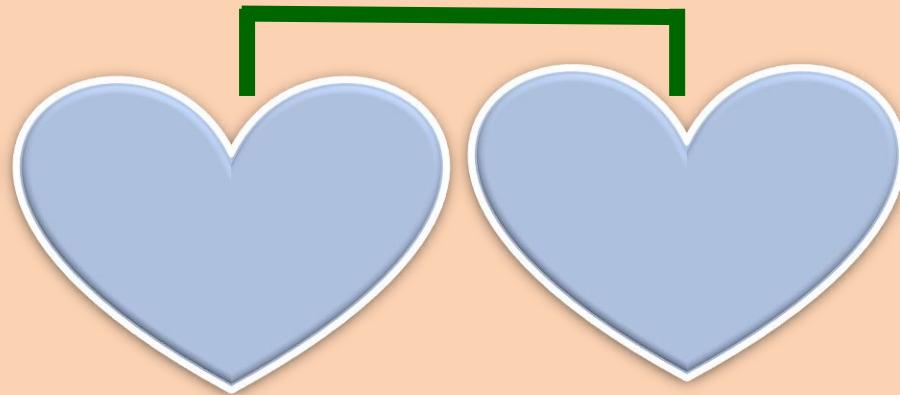
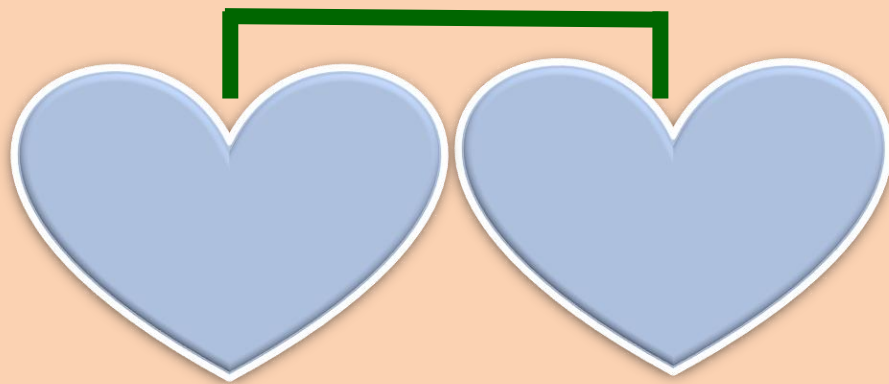
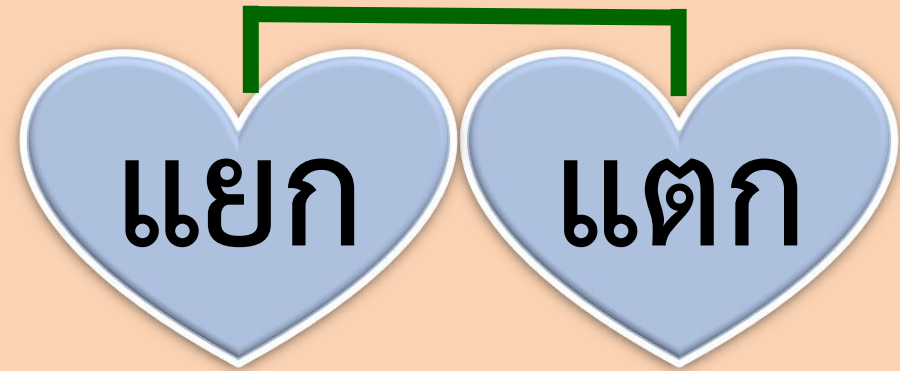
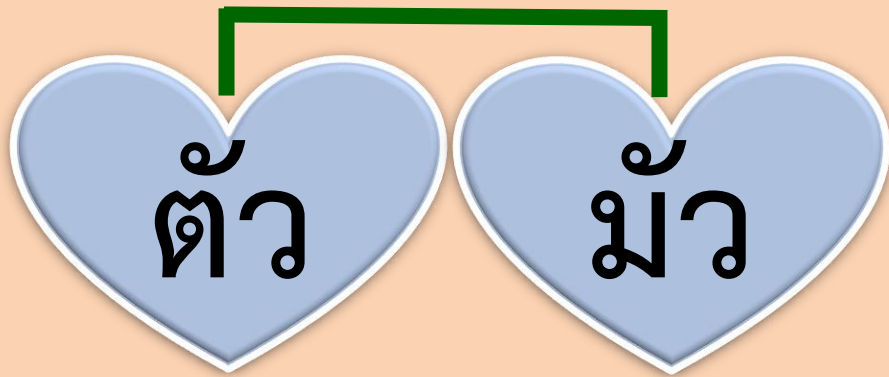
๒. สัมผัสพยัญชนะ

เป็นใช้คำที่มีเสียงพยัญชนะต้นเดียวกันส่งสัมผัสกัน

บางครั้งเรียกว่าสัมผัสอักษร

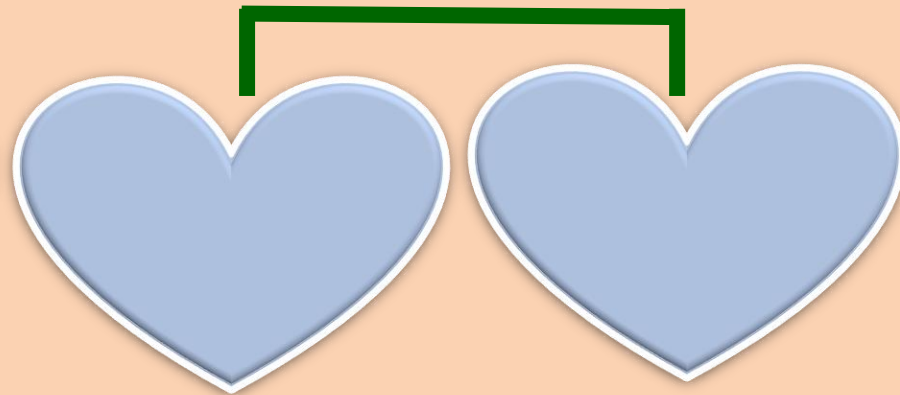
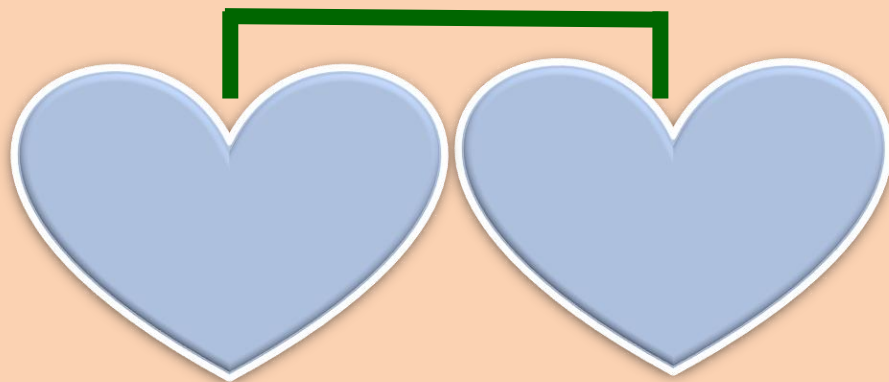
สัมพันธ์สระ ๑ คำ

สัมผัสสระ ๒ คำ

ข้าวแกง แต่งโม

กระดาน ขานชื่อ

สัมผัสสระ ๓ คำ

ทะเลสวย

ช่วยรักษา

วันปีใหม่

ใครนอนหลับ

มะละกอ

ขอขอบคุณ

สัมผัสสระ ๕ คำ

ทำมาหากิน

สิ้นแสงตะวัน

มาเที่ยวหัวหิน

ถิ่นทะเลสวย

หน้าหนาวคราว....

ชี้ชวนเพื่อนพ้อง

นักเรียนเติมคำสัมผัสคล้องจอง
ในช่องว่างให้ได้ใจความ

ก่อกรรม

ชื่อเสียง

ตระหนี่

ข้าวตอก.....

เจ็บไข้

ก่อร่าง.....

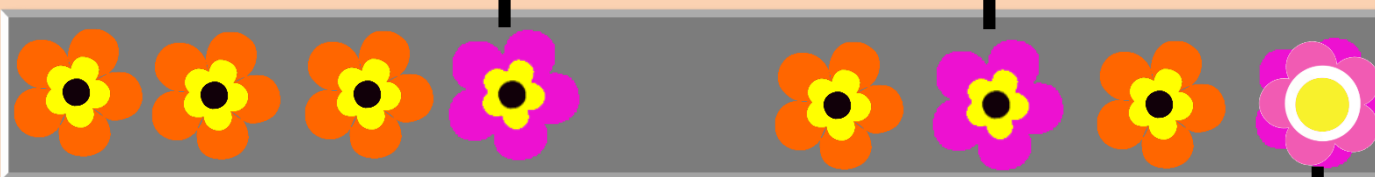
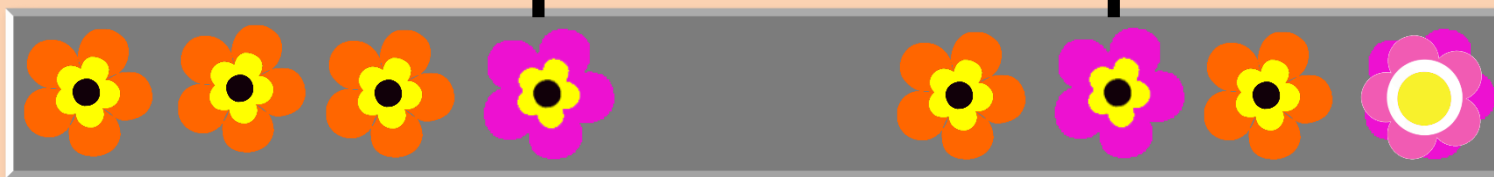
เก็บหอม

ดีดดี.....

คำสัมผัสคล้องจอง ที่ใช้ในการแต่ง
บทร้อยกรอง มักจะอยู่ในรูปกลุ่มคำ
ซึ่งมีตั้งแต่ ๒ กลุ่มขึ้นไป มีจังหวะการสัมผัส
และ ตำแหน่งคำสัมผัสแตกต่างกัน

แผนผังกลอนสี่

๑ บท

๑ บท

สัมผัสระหว่างบท

กิจกรรมกลุ่ม

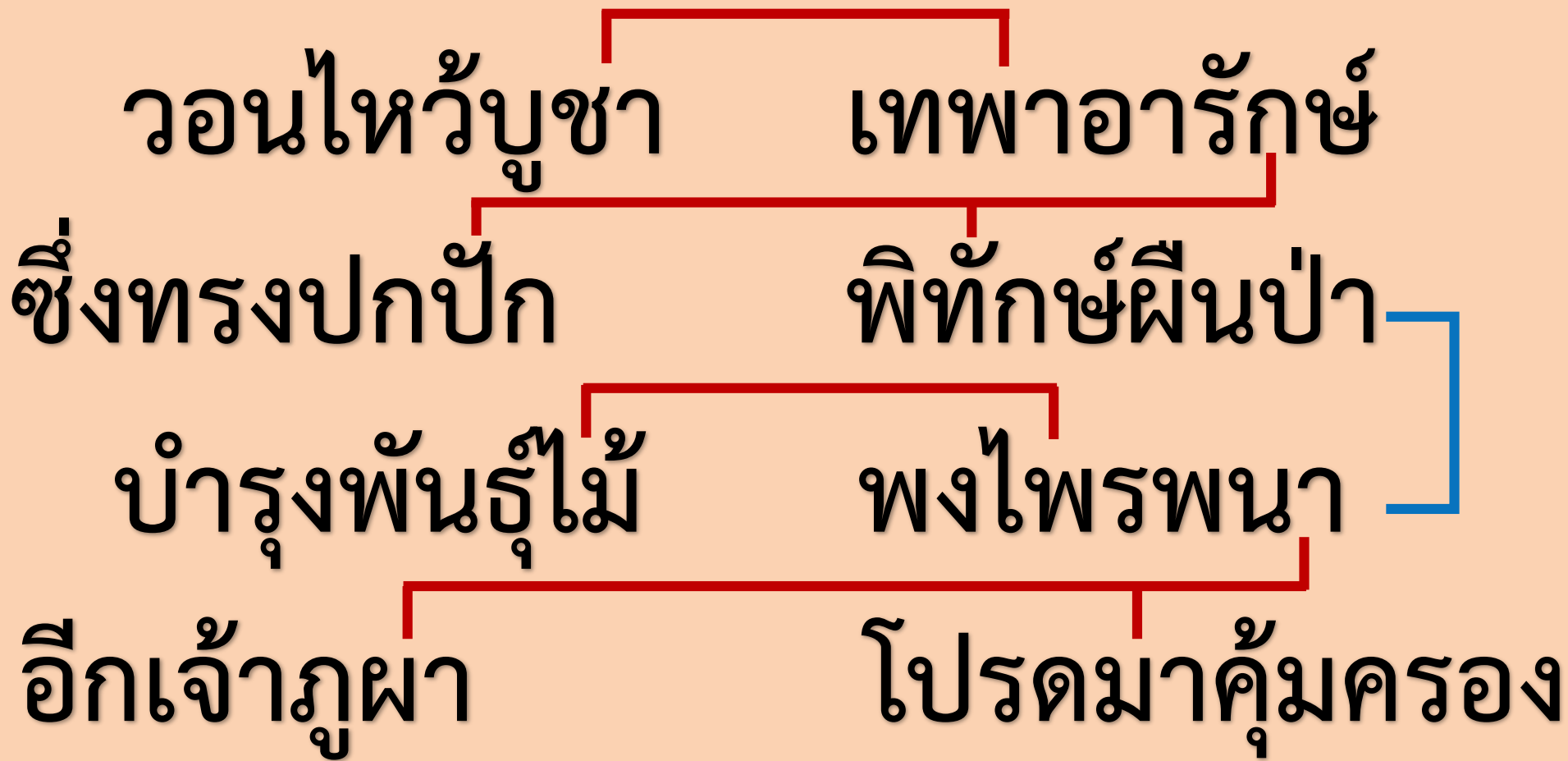
คำสั่ง แบ่งกลุ่มนักเรียนเลือกคำประพันธ์ที่ชอบจากหนังสือเรียน
หนังสือห้องสมุดหรือจากอินเทอร์เน็ต ๑ เรื่อง แล้วบอกเหตุผลที่ชอบ

บทประพันธ์ที่ชอบ

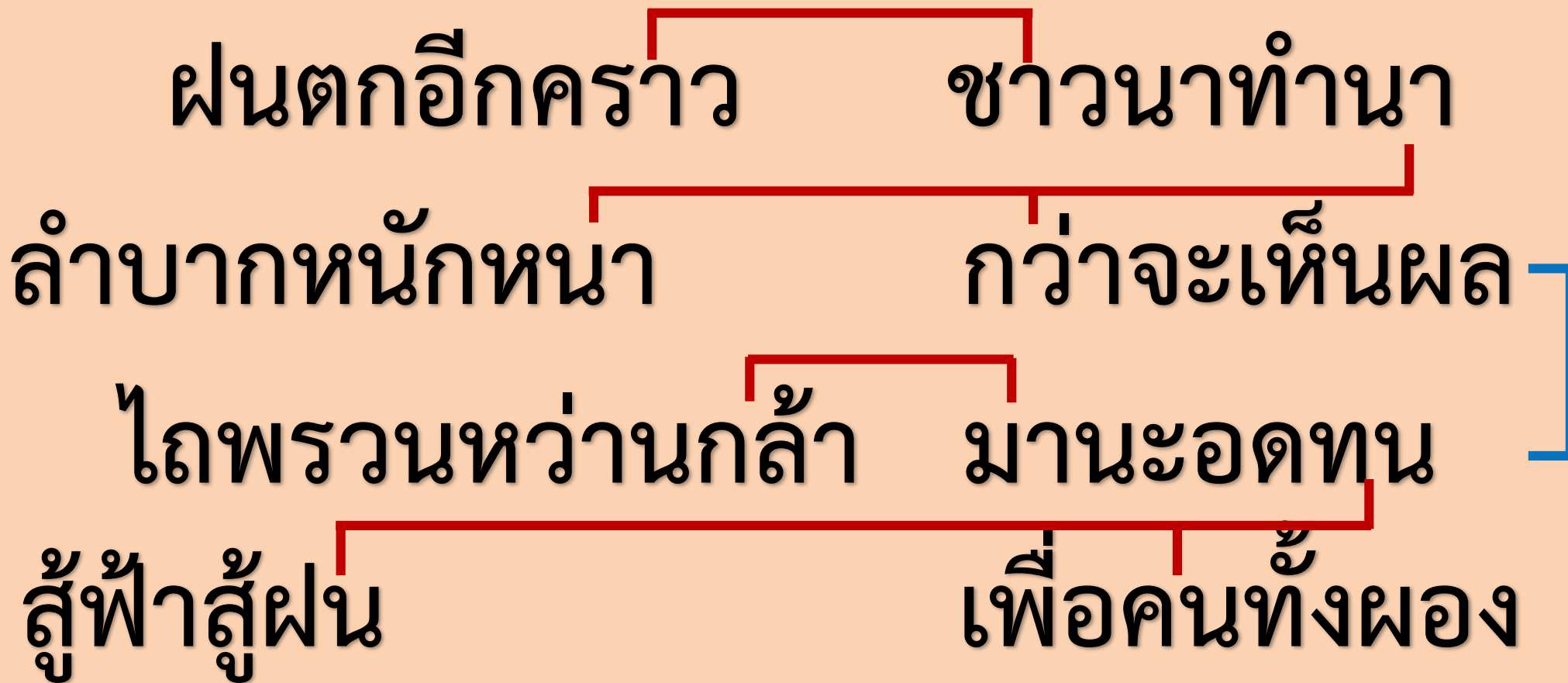
จากเรื่อง

เหตุผลที่ชอบ

ตัวอย่างกลอนสี่

ตัวอย่างกลอนสี่

ตัวอย่างกลอนสี่

เรารักเมืองไทย

ร่วมใจปกป้อง

เรารักพวกพ้อง

พี่น้องชาวไทย

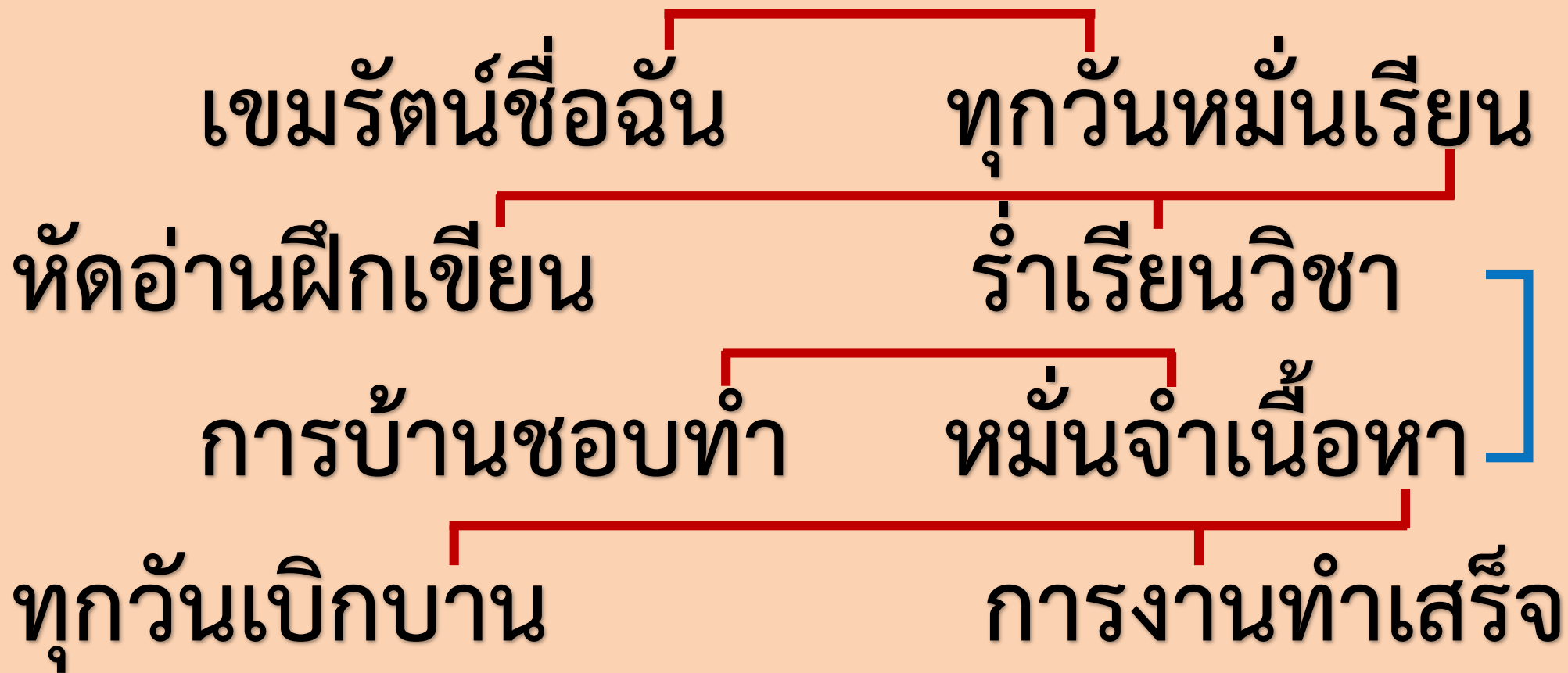
เรารักท้องถิ่น

แผ่นดินผืนใหญ่

ท้องถิ่นของไทย

ร่วมใจดูแล

ตัวอย่างกลอนสี่

“ เรียงถ้อยร้อยคำ ”

กิจกรรมใบงานที่ ๑๑

คำสั่ง นำข้อความที่กำหนดให้ไปเติมลงในวรรคที่ขาดหายไปให้ถูกต้อง
ตามฉันทลักษณ์กลอนสี่

ตัวอย่าง

เด็กเอ๋ยเด็กน้อย

.....

เชื่อกำสอนครู

ต้องสู้อดทน

ยังด้อยความรู้

.....

กิจกรรมใบงานที่ ๑๑

คำสั่ง นำข้อความที่กำหนดให้ไปเติมลงในวรรคที่ขาดหายไปให้ถูกต้อง
ตามฉันทลักษณ์กลอนสี่

แม่ตัวไม้ใหญ่

เจ้าเลี้ยงควายได้

๑. นกเอี้ยงนกเอี้ยง

.....

.....

แต่ใจเกินตัว

กิจกรรมใบงานที่ ๑๑

คำสั่ง นำข้อความที่กำหนดให้ไปเติมลงในวรรคที่ขาดหายไปให้ถูกต้อง
ตามฉันทลักษณ์กลอนสี่

ต่อตำเจ็บตัว

ก่อนไปบ้านเพื่อน

๒.

แม่เตือนความจำ

หากไปเล่นน้ำ

.....

กิจกรรมใบงานที่ ๑๑

คำสั่ง นำข้อความที่กำหนดให้ไปเติมลงในวรรคที่ขาดหายไปให้ถูกต้อง
ตามฉันทลักษณ์กลอนสี่

สุขยากินเหล้า

เล่นเกมไม่เรียน

๓.

อ่านเขียนไม่เอา

.....

น่าเศร้าใจจริง

กิจกรรมใบงานที่ ๑๑

คำสั่ง นำข้อความที่กำหนดให้ไปเติมลงในวรรคที่ขาดหายไปให้ถูกต้อง
ตามฉันทลักษณ์กลอนสี่

หนูเอื้องชอบกิน มะไฟมะเฟือง

๔. หนูชอบผลไม้
 ทุเรียนลูกเขื่อง

กิจกรรมใบงานที่ ๑๑

คำสั่ง นำข้อความที่กำหนดให้ไปเติมลงในวรรคที่ขาดหายไปให้ถูกต้อง
ตามฉันทลักษณ์กลอนสี่

เที่ยวป่าเดินเขา

ครอบครัวของเรา

๕. แม่พ่อชอบพา

.....

.....

ชอบเข้าพงไพร

การแต่งกลอนให้ไพเราะต้อง ประกอบด้วยอะไรบ้าง

๑. ฉันทลักษณ์ถูกต้อง
๒. มีสัมผัสคล้องจอง
๓. เนื้อหาถูกต้อง

สรุป

กลอนสี่เป็นคำประพันธ์ประเภทกลอนที่มีฉันทลักษณ์ แผนผัง และลักษณะของคำสัมผัส แบบกลอนทั่วไป คือ คำสุดท้ายวรรคหน้าสัมผัสกับคำที่สองของวรรคหลัง และคำสุดท้ายวรรคที่สองสัมผัสกับคำสุดท้ายวรรคที่สาม ส่วนสัมผัสระหว่างบทก็เช่นเดียวกัน คือ คำสุดท้ายวรรคที่สี่ของบทแรก สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่สองของบทถัดไป การเขียนกลอนสี่เป็นพื้นฐานในการฝึกเขียนกลอนอื่นๆต่อไป

“ของฝากจากครู”

ของที่ระลึก, ของกำนัล